

Wmo-forum Veenendaal

Adviesraad

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 100
3900 BC Veenendaal

Afzender:
B. van Leeuwen
Middellaan 142
Veenendaal

Betreft: **Ongevraagd advies Eigen Bijdrage Wmo en Klanttarief Schoonmaakondersteuning**
Naar aanleiding van: Wijziging verordening maatschappelijke ondersteuning voor 2019
Ons kenmerk: Wmo-forum / 2018-107
Datum: 3 november 2018

Geacht college,

Naar aanleiding van de door u voorgenomen wijziging van de verordening maatschappelijke ondersteuning voor 2019 heeft het Wmo-forum beraadslaagd vanuit de gevolgen van deze wijziging voor de (financiële) positie van diverse Wmo-gebruikers. In overleg met Cliëntenraad De Vallei hebben we besloten beide een advies in te dienen, waarbij zij de cliënten van de Participatiewet en de minimaregelingen in het oog houden.

Belangrijkste punten uit de wijziging zijn in dit verband:

1. Een vast abonnementstarief van 17,50 euro per 4 weken voor de eigen bijdrage van maatwerkvoorzieningen (een landelijke maatregel).
2. De verhoging van het klanttarief schoonmaakondersteuning van 10 naar 15 euro per uur en een indexering gelijk aan die van de tarieven van aanbieders.

Onvoorziene ontwikkeling

Wij hebben begrepen dat de verhoging is ingegeven door de tekorten die zijn ontstaan in het sociaal domein, waardoor de gemeente zich genoodzaakt ziet te bezuinigen in de uitgaven. Als forum zijn we hierdoor nogal verrast, aangezien er in voorgaande jaren juist sprake was van een flink overschot. Wij betreuren het dat we niet tussentijds op de hoogte zijn gehouden van deze blijkbaar onvoorziene ontwikkeling in de uitgaven en we nu geconfronteerd worden met min of meer voldongen feiten waarop weinig invloed meer is uit te oefenen. Bij een goede registratie zouden we ongetwijfeld eerder met u hebben kunnen meedenken over mogelijke oplossingen.

Ongeacht deze onvoorziene ontwikkeling willen wij u in dit advies toch proberen duidelijk te maken wat de voorgenomen stijging in de kosten voor mensen die gebruik maken van Wmo-voorzieningen betekent, u heeft ons tenslotte aangesteld om met u mee te denken vanuit cliëntperspectief.

Abonnementstarief en klanttarief

Wij stellen dus allereerst vast dat allerlei (ook lage) inkomensgroepen nu hetzelfde maandtarief gaan betalen. Dat is een groot voordeel voor de hogere inkomens, die in het huidige systeem soms honderden euro's per maand eigen bijdrage betalen en nu soms nog maar een fractie daarvan hoeven op te brengen. Voor de lage inkomens kan het juist een verhoging betekenen tot maximaal 17,50 euro per 4 weken. Aangezien het nieuwe systeem gemiddeld dus een flinke verlaging van de eigen bijdrage betekent voor juist die groepen die best wel wat meer kunnen betalen, vragen wij ons af waar het benodigde geld dan wordt weggehaald. Het zet in ieder geval de financiering van de Wmo verder onder druk, zodat de gemeenten waarschijnlijk voor (nog) hogere tekorten worden geplaatst. Dit heeft dan bijv. weer gevolgen voor:

De betaalbaarheid van algemene voorzieningen, zoals huishoudelijke hulp (voor 2020 wordt overigens bijv. ook al gedacht aan een nog verdere verhoging alsmede hogere eigen bijdragen voor collectief vervoer), de tweede wijziging hierboven genoemd. Wij beperken ons in dit advies overigens strikt tot de voornemens voor 2019. Als er verder niets gebeurt, worden mensen met een laag inkomen per 1-1-2019 en bijv. 3 uur schoonmaakhulp in de week geconfronteerd met stijgende maandlasten van grofweg $3 \times 5 = 15$ euro per week $\times 4 \times 13/12 = 65 + 17,50$ per maand = 82,50 euro. De echte minima (tot 130% van de bijstandsnorm) worden (nog) wel ontzien, zij hoeven deze stijging van hun eigen bijdrage huishoudelijke hulp niet of maar voor een deel te betalen (resp. 0, 12 en 24 euro extra). Maar ook op een netto-inkomen van grofweg 1200 euro is een verhoging van 48 naar 72 euro per maand, met daarbij het abonnementstarief van 17,50 euro, dus nu totaal zo'n 90 euro, toch wel een aanzienlijke structurele uitgave.

Kijken we naar de groep die net boven de 130% zit, zeg: 1400 euro netto maandinkomen, dan zijn de gevolgen nog een stuk groter. Zij betalen de complete 50% verhoging en gaan van 130 naar 195 euro per maand met daarbij dan nog het abonnementstarief, totaal 212,50 euro per maand. We hebben het dan over een stijging van 9% naar 15% van het totale inkomen. Deze mensen hebben natuurlijk vaak niet zomaar huishoudelijke hulp nodig, soms heeft men allerlei behandelingen en medicijnen nodig voor de gezondheid, waarvoor men natuurlijk bij de zorgverzekeraar ook een eigen bijdrage betaalt. Bovendien is men vaak niet voor alles verzekerd, zodat soms zeer hoge incidentele kosten gemaakt moeten worden. Denken we aan de positie van gezinnen met (kleine) kinderen, waarbij de gezonde partner soms minder moet gaan werken om het gezin draaiende te kunnen houden en de inkomsten dus dalen, dan is betaalbare huishoudelijke ondersteuning beslist geen overbodige luxe.

Het valt dus te verwachten dat voor velen een 50% verhoging van eigen bijdragen naast de vaste lasten (die ook niet zullen dalen) niet opgebracht kan worden. Men zal dan dus op een andere manier aan huishoudelijke hulp moeten komen. Mensen met een netwerk zullen een beroep dáárop gaan doen, mensen zonder netwerk zullen wellicht hun toevlucht gaan nemen tot zwartwerk, om de kosten nog een beetje binnen de perken te houden. Vanuit burger en overheid een onwenselijke situatie.

Adviezen:

Er vanuit gaande dat de hierboven geschetste casus juist is, komt het Wmo-forum tot de volgende adviezen:

1. Geef voortaan een betere onderbouwing van de noodzaak van een grote kostenverhoging voor de Wmo-cliënt en betrek bij korting op de uitgaven ook andere sectoren dan alleen het sociaal domein. In de toelichting op de wijziging van de Wmo-verordening heeft u gesteld dat de gemeenteraad jaarlijks extra financiën beschikbaar stelde om het klanttarief op 10 euro per uur te houden en dat vanaf 2019 deze middelen niet meer beschikbaar zijn. Wij vinden dit een bijzonder magere

onderbouwing voor de noodzaak van een plotselinge verhoging van dit tarief met 50%, zo komt het nu over bij de Wmo-gebruiker. U heeft daarin een bepaalde keuze gemaakt om tekorten op te vangen. Wij zouden graag zien dat u dan in de stukken ook beter aantoonde waarom u tot een bepaalde keuze bent gekomen. In dit verband willen wij er bij u op aandringen om voor de verlaging van uw uitgaven ook wat meer buiten het sociaal domein te kijken (bijv. sport, cultuur en prestigieuze bouwwerken die in onze ogen tot de luxe voorzieningen behoren omdat de particuliere sector hier ook prima veel meer zelf zou kunnen regelen) en steeds voor ogen te houden dat u geen mensen treft die niet in staat zijn hun inkomen te vergroten.

- 2. Geef aan wat u met de maatregelen voor opbrengst wilt bereiken. Wij zien graag van u een goede onderbouwing van de opbrengst die u met bovenstaande maatregelen denkt te kunnen bereiken. Als effecten zien wij zelf: a. door hogere eigen bijdrage lopen de kosten voor de gemeente per geval terug; b. het aantal deelnemers zal waarschijnlijk afnemen.*
- 3. Evalueer na 6 maanden het effect van de maatregelen. Kan de gemeente na een periode van 6 maanden nagaan hoeveel mensen vanwege de gestegen kosten zich hebben afgemeld voor huishoudelijke hulp of andere Wmo-voorzieningen en wat zij als alternatief hebben kunnen regelen? Ons advies is dat wanneer veel mensen zich om deze reden gaan afmelden en in problemen komen, de maatregel moet worden teruggedraaid. Graag vernemen wij uw mening hierover.*
- 4. Communiceer (nogmaals) met de regering het probleem dat lage inkomens dezelfde eigen bijdrage voor het abonnementstarief moeten gaan betalen als hoge inkomens en bedenk zelf een alternatief. Wij begrijpen niet waarom de inkomensafhankelijke regelingen vervangen moeten worden door een uniforme regeling waarbij alle inkomens dezelfde eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen gaan betalen. De gederfde inkomsten moeten toch ergens weer vandaan komen! Wij dringen er bij de gemeente op aan, de regering c.q. VNG (nogmaals) duidelijk te maken dat het voor de mensen met lage inkomens beter is dat de hoge inkomens naar verhouding meer bijdragen. En wij vragen u een alternatief te bedenken door extra instrumenten in te zetten om de zwaarste schouders de zwaarste lasten te laten dragen.*
- 5. Als u een Regeling compensatie klanttarief schoonmaakondersteuning vast gaat stellen waarmee Wmo-gebruikers met een gering inkomen in aanmerking kunnen komen voor een tegemoetkoming in deze kosten, denkt u dan aan het volgende:*
 - a. Maak de regeling zo eenvoudig en duidelijk dat deze mensen geen drempel ervaren om de tegemoetkoming aan te vragen;*
 - b. Probeer voor ogen te houden of zij nog mogelijkheden hebben hun inkomen te vergroten of niet;*
 - c. Houd geen rigoureuze grenzen aan, maar zorg voor maatwerk. Laat mensen hun totaalplaatje op tafel leggen aan inkomsten en (noodzakelijke) uitgaven om een goede indruk te krijgen; beoordeel vervolgens of ze een tegemoetkoming nodig hebben.*

Wij vertrouwen erop dat bovenstaand ongevraagd advies zal bijdragen tot een grondige bezinning en een goed besluit door het college en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Namens het Wmo-forum Veenendaal,

Met vriendelijke groet,

Barend van Leeuwen

Voorzitter Wmo-forum *Veenendaal*

